

**Komentarz IFPI dotyczący analizy ekonomicznej
proponowanego rozszerzenia zakresu zakazu blokowania geograficznego,
przeprowadzonej przez Wspólne Centrum Badawcze (JRC).**

W czerwcu 2017 roku Wspólne Centrum Badawcze (JRC) opublikowało wyniki badania¹, przeprowadzonego na zlecenie Komisji Europejskiej w okresie od lutego 2017 roku. Komisja poprosiła JRC o przeanalizowanie argumentów odnoszących się do proponowanego przez komisję IMCO w Parlamencie Europejskim (komisja rynku wewnętrznego) rozszerzenia zakresu Rozporządzenia w sprawie zakazu blokowania geograficznego na nieaudiowizualne treści prawnoautorskie. Zdaniem sektora fonograficznego, wnioski z analizy przeprowadzonej przez JRC nie dostarczają danych, które uzasadniłyby takie działanie.

1. Blokowanie geograficzne nie jest znaczącym problemem dla użytkowników cyfrowych serwisów muzycznych: elastyczny system licencjonowania zaspokaja popyt.

Podobnie jak analiza przeprowadzona przez think tank Bruegel, raport JRC potwierdza stanowisko producentów fonogramów, że transgraniczna dostępność nagrań muzycznych jest na bardzo wysokim poziomie, a licencjonowana muzyka jest szeroko dostępna zarówno lokalnie, jak i transgranicznie: w każdym z państw dostępnych jest 7-14 płatnych serwisów streamingowych (str. 14) (w każdym z nich znaleźć można co najmniej 30 milionów utworów). Ponadto „[w oparciu o małą próbkę JRC] szacuje, że transgraniczna dostępność utworów w serwisie Spotify kształtuje się na poziomie ok. 96%²... [oraz] ok. 91% w serwisie iTunes” (str. 13).

Producenci fonogramów oraz cyfrowe platformy muzyczne podejmują wysiłki na rzecz zapewnienia dostępu do muzyki jak największemu gronu słuchaczy w UE. Europejczycy korzystają już z ponad 200 legalnych cyfrowych serwisów muzycznych opartych na zasadach elastycznego licencjonowania. Skala zainteresowania użytkowników w Europie tymi usługami potwierdza, że podejmowane wysiłki wychodzą naprzeciw zapotrzebowaniu: w 2016 roku przychody z tytułu streamingu w UE zwiększyły się o 45,5%.³ Odnotowano także znaczący wzrost, jeśli chodzi o korzystanie z licencjonowanych serwisów: w Niemczech procent użytkowników płatnych lub darmowych serwisów streamingu audio, jak Spotify czy Deezer, zwiększył się między 2016 a 2017 rokiem z 32% do 41%, w Szwecji – z 61% do 67%. Ten sam trend obserwowany jest w przypadku wyłącznie płatnych serwisów, jak Apple Music, czy Spotify Premium – w tym samym okresie odnotowano wzrost z 18% do 24% w Wielkiej Brytanii i z 20% do 25% w Hiszpanii.⁴

2. Koszty zakazu blokowania geograficznego, jakie poniosą konsumenci i cyfrowe serwisy muzyczne, znacznie przewyższają jakiegokolwiek potencjalne korzyści.

Badanie JRC wskazuje na istniejące zróżnicowanie cenowe w poszczególnych państwach członkowskich, zarówno w odniesieniu do pobrań, jak i streamingu (str. 6). W raporcie stwierdza się ponadto, że „konsumenci w krajach o niższych dochodach (i tym samym, niższych cenach) obawiają się wzrostu cen” (str.7). Zakaz stosowania blokowania geograficznego uniemożliwi dostawcom usług cyfrowych dostosowywanie swojej oferty do warunków na lokalnych rynkach, co może skutkować wzrostem kosztów po stronie konsumenta w tych państwach członkowskich, w których dochody są niższe.

¹ JRC Digital Economy Working Paper 2017-02: Geo-blocking of Non Audio-visual Digital Media Content in the EU Digital Single Market, autorzy: Georgios Alaveras, Estrella Gomez-Herrera i Bertin Martens

² W ostatnim czasie serwis Spotify oszacował tę liczbę na 99+%

³ IFPI Global Music Report 2017

⁴ Ipsos Digital Music Study 2017 dla IFPI, lipiec 2017

Autorzy raportu JRC kilkakrotnie podkreślają ograniczoną dostępność danych, na których można byłoby oprzeć wiarygodną ocenę (str. 7). Podkreślają także (w szczególności w odniesieniu do streamingu), że „*niewielka liczba dostępnych obserwacji oraz brak danych o profilu konsumenta i jego konsumpcji uniemożliwiają dokonanie szacunku*” (str. 8).

Autorzy raportu JRC cytują Duch-Browna i Martensa (2016) oraz raport Bruegla jako dowód na to, że zakaz blokowania geograficznego potencjalnie zwiększa dobrostan producentów, konsumentów oraz społeczeństwa, a także opracowanie Aguiara i Waldfogla (2014) na poparcie tezy, że „*nakładanie restrykcji na zróżnicowanie produktów ma negatywne skutki zarówno dla konsumenta, jak i producenta*” (str. 8).

Uważamy, że opracowania te nie są przekonujące. Duch-Brown i Martens badali przede wszystkim pobrania utworów, co nie jest reprezentatywne dla rynku europejskiego, gdzie udział streamingu w przychodach z rynku cyfrowego wyniósł 73,1% w 2016 roku, a przychody z tytułu pobrań w tym okresie zmniejszyły się o 23,5%.

Aguiar i Waldfogel zastosowali to samo podejście (wykorzystując starsze dane). Raport Bruegla omówiliśmy w naszym stanowisku z czerwca 2017 roku.

Oprócz braku danych, raport JRC wskazuje także na to, iż nie można z całą pewnością przewidzieć skutków zakazu blokowania geograficznego, np. „*reakcji cenowej dystrybutorów*” (str. 8) i stwierdza, że niezależnie od sytuacji, zakaz taki nie doprowadzi do całkowitego wyrównania cen. Zdaniem autorów raportu „*w pewnym stopniu zróżnicowanie pozostanie [...], ponieważ koszty arbitrażu i handlu nie spadną do zera. Różnice w kursach walut, koszty transakcji związane z kartami kredytowymi i rejestracją w sklepach, bariery handlowe związane z różnicami językowymi itd. mogą nadal stanowić przeszkodę dla konsumentów, próbujących poruszać się między sklepami w różnych krajach. [...] Dystrybutorzy mogą ponadto zostać obciążeni dodatkowymi kosztami, wynikającymi ze sprzedaży za granicę*” (str. 7).

Podsumowując, raport dostarcza raczej skąpych dowodów na postawioną tezę, że wprowadzenie zakazu blokowania geograficznego w odniesieniu do serwisów muzycznych będzie korzystne dla europejskich konsumentów. Przeciwnie, zakaz blokowania geograficznego w poważny sposób zakłóciłby funkcjonowanie popularnych serwisów muzycznych, które zmuszone zostaną do ograniczenia dostępu do poszczególnych utworów, w zależności od miejsca zamieszkania swoich abonentów i zakresu terytorialnego licencji, jaką posiadają w odniesieniu do tych utworów.

Zdaniem sektora fonograficznego raport nie przedstawia dowodów na to, że komercyjna elastyczność rynku nie zaspokaja popytu, ani dowodów na wyraźne korzyści, jakie mogłyby wynikać z rozszerzenia zakresu rozporządzenia. Wątpliwości w stosunku do tej propozycji są ogromne, a ryzyko nieuzasadnione.

Zwracamy się zatem do Rady UE, Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej z apelem o całkowite wyłączenie serwisów z treściami prawnoautorskimi z zakresu Rozporządzenia w sprawie zakazu blokowania geograficznego:

- Od strony interesów konsumenta, objęcie serwisów muzycznych takim zakazem nie jest konieczne, ponieważ rynek w dostatecznym stopniu odpowiada na popyt;
- Wysoki stopień ryzyka znacznie przewyższa jakiegokolwiek potencjalne korzyści.